

O Saulu a Davidovi a co s jejich dědictvím

text: čtení + Mt 10,28-31

j+s 20.11.2016

čtení: 1S 29,6-30,6

písně: 202 S375 379 383 690,3-4

Říká se někdy, že je politika špína. To ani ne, politika je prostor mezi lidmi, kde se odehrávají naše vztahy. Ten prostor mezi lidmi za to nemůže, co v něm lidi vyvádějí. Namísto vztahů "jako v nebi, tak i na zemi" tam připravují jeden druhému spíš cosi jako pozdrav z pekel horoucích. Však ani manželství, rodina nebo církev nejsou špína: nikoli, jsou to prostory pro lidské vztahy, které máme my lidi naplňovat Božím požehnáním a pokojem, když jsme je dostali. Jenže...

I. Jak to šlo s Davidem s kopce

O pustili jsme posledně Davidovy příběhy v momentu, kdy utíká před Saulem, jemuž – panovníkovi na trůnu – už strach zatemnil mysl do nenávisti. David měl mezitím příležitost Saula i zabít, leč neudělal to a raději zvolil dočasný exil. Našli bychom ho zanedlouho v rodišti obra Goliáše: obrův přemožitel David je teď ve službách Goliášova krále.

Člověk by ho politoval, kam až se dostal, jenže čtete-li dál, lítost překryje cosi jiného. Davida provázelo šest stovek ozbrojených mužů. Podnikali s ním loupežné výpravy do okolí, kradli tam brav, skot, osly, velbloudy a šaty – a aby se nerozkřiklo, že ty výpravy vede zrovna on, "všechny David pobíjel, nenechával naživu muže ani ženy," vypráví Bible.

Filištínský král Akíš byl s Davidovou loupežnickou kariérou vcelku spokojen a David se do klubka temných nitek zaplétá víc a víc. Doma ho nechtějí, před Saulem musel uprchnout – a pak se stalo, co jednou muselo přijít. Filištínci vytáhnou do války proti Davidovu národu. Co teď s Davidem? Král Akíš mu důvěřuje, ostatní vojevůdci ne a prosadili, aby ho Akíš poslal domů (vlastně tím za Davida nevědomky vyřešili otazník, na čí straně má vlastně bojovat). Asi je to dobře, jenže v tuhle chvíli je to pro Davida další hořké sousto: nechtějí ho ani doma ani tady, nechtějí ho ani lidé, u nichž se donedávna skrýval, nechtějí ho prostě nikde.

II. Jak to šlo s kopce se Saulem

Saula tedy čeká další bitva proti Filištíncům (tu zatím poslední za nás vyhrál David, když odrovnal Goliáše). Saul má strach, rád by věděl, co má dělat a ptá se na to Hospodina, ten však mlčí. Není to vůči králi nespravedlivé, že mu Bůh neodpovídá? Proč by bylo? Dokud odpovídal, nechtěl ho Saul slyšet a zařídil se po svém. Tak ať si teď taky poradí sám, Bůh už pro něj nic nového nemá. A co měl, to Saul přece zná.

Není, kdo by Saulovi poradil. Samuel zemřel, jiný prorok nikde žádný, ba ani kněží: není to tak dávno, co je Saul nechal povraždit, protože je podezírál, že stojí na Davidově straně proti němu. Lidí s odlišným názorem se Saul šťastně zbavil nebo je umlčel, a tak mu teď zbývají jen takoví ti příkyvovači, kteří předem souhlasí se vším, co řekne, všude ochotně papouškují jeho slova, v úslužnosti by se přetrhli, jenže zkuste se s nimi doopravdy o něčem radit, nemá to smysl. S nikým se Saul nehodlal dělit o moc, jeho jest království, moc i sláva – takhle to chtěl, jenže teď zjišťuje, že nemá koho se zeptat, nemá s kým se přít, nemá komu důvěřovat, je sám. Dosáhl svého, a je to k nevydržení. Stavil se potají aspoň u báby čarodějnice, co prý vyvolává duchy zemřelých, jestli by aspoň odtud nepřišla rada. Jistěže nepřišla: co měl vědět, vzkázal mu Bůh už dávno. Že pro to tenkrát neměl uši k slyšení, to za něj nebožtíci řešit nebudou.

Jeho příběh je u konce, sešup dolů už se nezastavil. Než prohrát, to se radši zabije. Bible jeho sebevraždu nijak nehodnotí. Sem prostě vedla cesta, kterou si Saul vybral, a konec; není na nás, abychom soudili.

III. Co je to víra

Filištínci a jejich král Akíš tu bitvu vyhráli. Možná to byli naši evropští prapředkové, tento národ a jeho náboženství jsme si však nevybrali jako to naše. Hlásíme se programově k víře těch tehdy poražených, které do bitvy vedl Saul. Hlásíme se programově k jejich víře, že Hospodin je věrný, a k jejich rozhodnutí, že mu i oni chtějí zachovat věrnost (neboli že i oni chtějí hledat a hájit pravdu a milosrdenství).

Hlásíme-li se k jejich víře, neznamená to, že si do životního programu zařadíme všechno, co kdy dělali – vždyť dělali i spoustu zlého a nevěrného, k čemuž se hlásíme jako k dědictví, které už nechceme napodo-

bovat a opakovat. Jejich král Saul tu bitvu tenkrát nepřežil a vzal s sebou do hrobu i sen, že jeho jest království, moc i sláva. Dláždil tím snem, když ho zkusil uskutečňovat, cestu ke zkáze sobě i jiným – různí vládcové po tom snu ještě mnohokrát v dějinách sáhli (dělají to ostatně dodnes), ale církve by takové modlařině programově měla stát v cestě, i kdyby po té cestě zrovna nadšeně dusal všechny lid jako za dnů Saulových a i kdyby přitom vykřikoval hesla, která považuje třeba za vlastenecká.

Saul není dobrý příklad k následování. A David? Ten teď zrovna kdesi na hranicích podniká loupežné výpravy a nechává zabít všechny svědky, aby to na něj neměl kdo vyzradit.

Na tomto místě dovolte dvě krátké vsuvky.

Za prvé: Bible se nedopouští cenzury a i o tom nejlepším ze všech králů prozradí, co by oficiální životopisci raději zamlčeli a co se do dějepřavy pro děti zpravidla nepíše. Chce-li být kdo nedotknutelný, Boží proroci mu to nedopřejí a Bible to zapíše. Chceme-li dobře navázat na své předky, připuštěme si i jejich chyby, zlé činy a zločiny, abychom je po nich hloupě neopakovali, a navazujeme na to dobré, co udělali.

A za druhé: U minulosti se Bible nezdržuje víc, než je nutné, protože nás učí dívat se do budoucna. Před námi totiž bývá k zahlédnutí naděje (i když k ní někdy vede strašlivě trnitá cesta).

To jsou důvody, proč Davidův královský příběh může pokračovat dál.

IV. Čemu David (snad) porozuměl

David si ověřil, že o jeho přítomnost nikdo nestojí (kde jsou ty časy, kdy dívky vyhubňovaly, jaký je hrdina). Nikdo o jeho služby nestojí, protože mu nedůvěřují, teď už má David jen těch svých pár set ozbrojených mužů, tak se sebere a jde s nimi domů (přesněji řečeno do filištinského města, které mu král Akíš přidělil). Ale ani tohle "doma" už nebylo, někdo mezitím město vypálil a obyvatele zajal – včetně Davidovy rodiny a rodin jeho průvodců. Ti na to chvíli hleděli a pak usoudili, že už je nejvyšší čas Davida ukamenovat. Tak teď už nemá vážně nikoho.

Nakonec ho ta lidová popravčí četa nelynčovala, ba dokonce se jim povedlo vysvobodit rodiny ze zajetí a popravčí četa se rázem změnila ve fanklub a budou Davida zase oslavovat. Možná i tenhle běh událostí se

všemi zvraty Davida naučil, že na lidské přízni se stavět moc nedá. A zatímco se najdou ve všech dobách politici, kteří lidské přízni nadbíhají jakýmikoli uličkami a stezkami (a vrtkavá přízeň lidí je jim cílem i odměnou), David pochopil cosi, co máme zachyceno v biblických žalmech (některé z nich jsou připsány právě jemu).

To Hospodin je můj pastýř – jen díky němu nebudu mít nedostatku.

O mém trápení si vedeš záznam, Bože, ukládej si do měchu mé slzy, což je v svých záznamech nemáš?

Přichází den strachu, já však doufám v tebe, Bože, a ve tvé slovo.

V Bohu doufám, nebojím se, co mi může udělat člověk?

V. Závěr

Úplně u dna, v nouzi nejvyšší, zjistil David, že posila v Hospodinu způsobí, že unesete víc, než jste tušili. Bůh vás ve štýchu nenechá, jen se jeho ruky chytit. (Saul to řešil jinak, vzpomínáte? Nejdříve na Boží věrnost nebyl zvědavý, vystačil si s těmi, kdo mu potvrdí jeho názory, a pak už z toho nenašel cestu ven).

"Vždyť tys mě, Bože, ušetřil pádu, abych před tebou směl dál chodit ve světle, jež je tu pro živé," prozpěvoval si David. Tak k tomuhle se programově hlásíme: k víře, že Hospodin je věrný, a k odhodlání, že mu i my chceme zachovat věrnost (neboli že i my chceme hledat a hájit pravdu a milosrdenství). Tak jsme to podědili po předcích. Oni to ve svých lepších chvílích drželi jak pochodeň v temnu, v horších chvílích to občas ohavně zpackali, ale Boží věrnost vydržela i to a je jí tu dost i pro nás.

"Neboť tvé jest království, moc i sláva," říkáváme v modlitbě. Říkáme to Bohu, nikoli sobě ani žádnému šéfovi. A naoplátku slyšíme (to jsou Ježíšova slova na naši adresu):

A vy se nebojte těch, kdo mordují tělo, ale duši zabít nemohou; bojte se spíše toho, co vám tělo i duši doprovodí do pekelného ohně. Vězte, že nebeský Otec zná i každý vlas, co má člověk na hlavě, a nezapomněl na vás: jste pro něj cenní, protože vás má rád. Tak se nebojte. Amen.